

Marina Tomac – Rojčević
Diana Vrhoci

ORGANIZACIJSKI OBLICI RADA ZA DJECU PREDŠKOLSKE DOBI U “MALOJ SPORTSKOJ ŠKOLI”, KOPRIVNICA

“Rođeni smo s ljubavlju prema kretanju i osjećamo se bolje kada smo snažni i hitri.”

Susan Kalish, liječnica sportske medicine (2000.)

1. UVOD

Gore navedeni citat liječnice Susan Kalish trebao bi biti glavna vodilja u osnivanju sportskih škola i vrtića.

Vodeći se upravo tom mišlju, u Zajednici sportskih udruga grada Koprivnice, 1.3.1999. godine počela je raditi “Mala sportska škola”.

Program “Male sportske škole” je svestran i raznolik, a obuhvaća svakodnevni rad s djecom predškolske dobi od tri do šest godina podijeljenih u dvije skupine (mlađa i srednja skupina) i svakodnevni rad s djecom iz prva dva razreda osnovne škole.

Osim redovitog vježbanja u vrtićima i školama, djeca su uključena i u školu skijanja i snowboardinga, školu klizanja, obuku neplivača i usavršavanja plivačkih tehnika.

Glavni ciljevi “Male sportske škole” su: naučiti djecu o korisnosti svakodnevnog vježbanja za njihovo zdravlje i priprema djece za kasniju specijalizaciju po sportovima.

2. ORGANIZACIJA RADA U “MALOJ SPORTSKOJ ŠKOLI”

Posebnost “Male sportske škole” je suradnja profesora kineziologije i diplomiranih odgajateljica u radu s djecom predškolskog uzrasta. Takva suradnja važna je upravo zbog posebnosti dječjeg fizičkog i psihičkog rasta i razvoja.

Satovi se odvijaju dva puta tjedno u dvoranama dječjih vrtića. Trajanje pojedinog sata je od 30 do 45 minuta ovisno o starosti djece. Svaki sat sadrži uvodni, pripremni, glavni “A”, glavni “B” i završni dio sata. Djeca moraju biti podijeljena u tri skupine: mlađu, srednju i stariju predškolsku skupinu, zavisno o njihovoj dobi. U svibnju se organiziraju “Olimpijade dječjih vrtića” na razini cijele države, na kojima svako dijete može pokazati što je naučilo i osjetiti što je to natjecanje i natjecateljski duh. Također se trebaju motivirati i roditelji da vježbaju sa svojom djecom kod kuće. Važno je poučavati roditelje o značenju pravilne prehrane za djecu. “Dječja prehrana ne utječe samo na stupanj energije već pomaže i u sprečavanju (i poticanju) bolesti.” – Susan Kalish (2000.).

3. UTJECAJ REDOVITOG VJEŽBANJA NA PSIHOLOŠKI I EMOCIONALAN RAZVOJ DJETETA

Kretanje je jedna od osnovnih potreba koje dijete mora zadovoljiti da bi se pravilno razvijalo. U predškolskoj dobi vrlo je važno uključiti složenije i zahtjevnije vježbe koje pomažu djetetu pri jačanju cijele muskulature, razvoju spretnosti i koordinacije oko – ruka. Budući da nakon ove faze djetetova razvoja dolazi polazak u školu, vrlo je važan djetetov kondicijski status jer on pomaže i pri održavanju koncentracije prilikom mirnog sjedenja u školi kao i kod nošenja teške školske torbe. Redovitim vježbanjem utječemo na razvoj motoričkih i funkcionalnih sposobnosti, a usporedo s tim razvijaju se i zapažanje, percipiranje, predočavanje, mišljenje, mašta, pamćenje i dr. Time je motorički razvoj u velikoj korelaciji s intelektualnim razvojem djeteta. Slabo razvijene motoričke i funkcionalne sposobnosti povlače za sobom sporost, nespretnost i nesigurnost, što koči radoznalost i usporava intelektualni razvoj djeteta. Redovito vježbanje pruža brojne mogućnosti za obogaćivanje emocionalnog života djeteta. Odgovarajuće vježbe, igra i druženje bude ugodna raspoloženja, osjećajna stanja (vedrinu, zadovoljstvo, veselje, radost, oduševljenje, samopouzdanje, osjećaj životne radosti, optimizam). Pravilnim organiziranjem i usmjeravanjem tjelesne aktivnosti potiskuju se pojave društveno neprihvatljivog ponašanja (mržnja, zavist, umišljenost...). Tjelesna aktivnost uvelike pruža mogućnost za razvoj moralnih kvaliteta, pozitivnih crta osobnosti i formiranja snažne volje i karaktera. Redovitim vježbanjem razvija se inicijativa, samostalnost, pouzdanost, upornost, odlučnost, točnost, preciznost, hrabrost, discipliniranost, savjesnost, prijateljstvo, solidarnost, potpomaganje, osjećaj dužnosti i odgovornosti, poštenje. Dijete s drugom djecom

komunicira kroz igru koja se odvija u niz motoričkih aktivnosti. Ako ne zna slagati kocke, hvatati loptu, penjati se i sl., dijete se povremeno povlači iz skupine vršnjaka i prestaje se družiti. Ako pak ima dobro razvijenu motoriku brzo će se uključiti u igru s drugom djecom i zadovoljiti potrebu za druženjem.

Odgojna funkcija sata tjelesne kulture je iznimno značajna, jer se njime razvijaju i njeguju oblici društvenog ponašanja, ljudske osobine koje omogućavaju punu integraciju pojedinca u društveni život.

4. UTJECAJ REDOVITOG VJEŽBANJA NA RAZVOJ MOTORIČKIH I FUNKCIONALNIH SPOSOBNOSTI DJETETA

Na početku školske godine, kada se počinje s radom, provodi se inicijalno testiranje djece koje obuhvaća testove antropometrijskih karakteristika (visina i težina), testove motoričkih sposobnosti (skok udalj iz mjesta, pretklon naprijed, poligon natraške – modificiran za predškolski izrast, podizanje trupa – modificiran za predškolski uzrast, izdržaj u visu – bez zgiba), test funkcionalnih sposobnosti (trčanje ili hodanje od jedne do tri minute). Nakon inicijalnog testiranja prilazi se izradi plana i programa za svaku skupinu posebno. One motoričke i funkcionalne sposobnosti koje su lošije u tijeku godine nastoje se poboljšati, a one koje su dobre i izvrsne treba zadržati na toj razini i još ih više unaprijediti. Budući da se radi o maloj djeci, najveći dio motoričkog učenja pripada različitim elementarnim i štafetnim igrama. Također, zbog koncentracije i pozora djece na satu, najviše im odgovara rad u kružnom poligonu prepreka, jer brzo mijenjaju zadatke i ne gube interes za zadano. Kroz godinu provode se dva tranzitivna provjeravanja kako bi se vidio napredak djece, a na kraju se provodi finalno testiranje. Didaktička sredstava koja se koriste u trenažnom procesu prilagođena su dobi djece. U načelu to su: strunjače, različite penjalice, lopte, stalci, vrećice s pijeskom, palice, švedske klupe, posebni sanduci za puzanje i provlačenje, obruči, mini trampolin itd.

Također djecu treba pripremiti i za discipline u kojima će se natjecati na "Olimpijadi dječjih vrtića". Discipline su: bacanje loptice, skok udalj s mjesta, štafetno trčanje, trčanje na 50 m i nogomet za dječake i djevojčice. Uz natjecateljske discipline, dobro je djecu pripremiti i za kratke plesne koreografije u pauzama natjecanja.

5. PRIMJERI ORGANIZACIJSKIH OBLIKA RADA

Unapređenje motoričkih i funkcionalnih sposobnosti može se provesti tijekom jednog sata na različite načine. Tako možemo tijekom jednog sata većinom djelovati na jednu motoričku ili funkcionalnu sposobnost i to od uvodnog do završnog dijela sata, uz dakako prisutnost ostalih sposobnosti. Oblik rada kroz cijeli sat je frontalan, budući da se radi o elementarnim igrama.

Primjer I:

Želimo utjecati na:

- poboljšanje aerobne izdržljivosti kod djece
- poboljšanje eksplozivne snage nogu

Uvodni dio sata: Trčanje do tri minute s različitim zadacima (škola trčanja)

Pripremni dio sata: OPV s nešto više skokova i poskoka

Glavni "A" dio sata: Elementarna igra "Brusim, brusim škarice" u kojoj djeca moraju pratiti smjer koji pokazuje trener i trčati u zadanom smjeru i određenom brzinom.

Glavni "B" dio sata: Elementarna igra "Ja sam vjetar" u kojoj jedno dijete hvata ostale i kada uhvati prvog taj postaje vjetar i igra se nastavlja.

Završni dio sata: Elementarna, pijejna igra "Igra kolo".

Također tijekom jednog sata možemo utjecati i na više motoričkih i funkcionalnih sposobnosti primjenom upravo kružnog poligona prepreka.

Primjer II:

Želimo utjecati na:

- poboljšanje eksplozivne snage nogu, koordinacije, repetativne snage ruku i ramenog pojasa, repetativne snage trupa i fleksibilnosti
- poboljšanje aerobne izdržljivosti kod djece

Uvodni dio sata: Trčanje do tri minute s različitim zadacima (škola trčanja)

Pripremni dio sata: OPV u stajanju i na tlu

Glavni "A" dio sata: Oblik rada je kružni poligon prepreka koji se sastoji od:

1. skokova na mini trampolinu
2. puzanja i provlačenja ispod prepreke
3. kotrljanja oko osvoje osi- "palačinkanje"
4. sunožnog preskakivanja prepreka
5. dohvata loptice u sijedu raznožnom
6. podizanja trupa do 30°, 5 puta za redom

Poligon se ponavlja dva puta zaredom, nakon toga slijedi odmor od jedne minute u kojoj se rade vježbe istezanja mišića. Nakon vježbi istezanja, poligon ponavljamo još dva puta. Iako je ovo složeniji organizacijski oblik rada, možemo ga s lakoćom primijeniti za djecu predškolske dobi, ali tek kada svladaju osnovna kretanja primjenom frontalnog rada.

Slika 1. skokovi na "mini trampolinu"

Slika 2. provlačenje ispod prepreke

Slika 3. kotrljanje oko svoje osi

Slika 4. sunožno preskakivanje prepreka

Slika 5. dohvatanje loptice u sjedeći položaj

Slika 6. podizanje trupa

Glavni "B" dio sata: Elementarna igra "Ribara i ribice" u kojoj jedno dijete hvata ostale i kada uhvati prvog taj nastavlja hvatati s njim držeći se za ruke i tako dok sva djeca ne budu uhvaćena.

Završni dio sata: Vježbe istezanja mišića u sjedeći položaj.

6. ULOGA ODGAJATELJA I KINEZILOGA (TRENERA)

Uz poštovanje psihomotoričkih sposobnosti, bitan faktor u provođenju kondicijskog treninga kod predškolaca je sposobnost trenera da sadržaje postavi tako da ih djeca dožive i prihvate kao radosne i vesele zajedničke igre. Vježba je jednako važna kao i spremnost djeteta za učenje određenih motoričkih zadataka. Ono što se ne smije zaboraviti su poticaj i stalna motivacija. Kada dijete nije uspjelo u nekoj motoričkoj aktivnosti, treba ga svejedno pohvaliti za uloženi trud. "Djeci je potrebna igra, jer igrom najbolje i najprirodnije uče. Djeci je potrebna zabava, jer zabavom

obnavljaju prostor za nova znanja.” – Vedrana Kurjan Manestar (2000.). “Jednom zauvijek i konačno čovjek se igra tamo gdje je čovjek u punom smislu, potpun je čovjek samo tamo gdje se igra” – Schiller (2001.).

7. ZAKLJUČAK

Budući da rad s djecom predškolskog uzrasta iziskuje posebnu pozornost, uvjete i pripremljenost trenera, upravo je kombinacija odgajatelja i kineziologa jako važna. Odgajateljice su od neprocjenjive važnosti za psihički i emotivan razvoj djeteta sportaša. Također, pomažu djeci da razvijaju odgovornost, samodisciplinu i samopouzdanje koji su vrlo važni za daljnji napredak djeteta u svim sportovima. Kineziolozi, u ovom razdoblju odrastanja djece imaju možda i najvažniju ulogu upravo ranom i pravilnom primjenom različitih organizacijskih oblika rada. Primjenom rano organizirane tjelesne aktivnosti djeca se izvrsno pripremaju za sve sportove. Rezultatima inicijalnih, tranzitivnih i finalnih testiranja lako je moguće kasnije usmjeriti dijete na točno određeni sport, uvažavajući pri tome i interes djeteta. Osim toga, primjena rano organizirane tjelesne aktivnosti vrlo je važna za pravilan fizički rast i razvoj djece te za sprečavanje ozljeđivanja u sportu kao i u svakodnevnom životu. “Vježbanja ne u smiju biti povremena nego učestala. Učestalim aktiviranjem postiže se još jedna svrha, a to je formiranje navike i potrebe za takvim aktivnostima kroz čitav život” – Ante Vukasović (1997.).

8. LITERATURA

1. Kalish, S. (2000.): Fitness za djecu: praktični savjeti za roditelje. Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb.
2. Kurjan, V. (1998.): Vježbajmo zajedno. Školska knjiga, Zagreb.
3. Tomac – Rojčević, M. (2005.): Vježbanjem do zdravlja. Razgovori, časopis za roditelje osnovne škole “Đuro Ester”, Koprivnica.
4. Vučinić, Ž. (2001.): Kretanje je djetetova radost. Školska knjiga, Zagreb.
5. Vukasović, A. (1997.): Pedagogija. Znamen, Zagreb.